

Deze preek is geschreven voor het afscheid van de Opstandingskerk te Enschede door beide voorgangers samen – Hanneke Siebert en Jaco Zuurmond

13 september 2015
13e en laatste zondag van de zomer
Laatste zondag in de Opstandingskerk te Enschede
Marcus 9, 14 – 29

Gemeente van Christus Jezus,

De jongen in het evangelie van vanmorgen heeft een ziekte, hij verkrampst, verstijft, kan niet spreken, en dwaalt stuiptrekkend rond. Een kind met epilepsie, zouden we nu zeggen.

Maar, door de ziekte van de jongen een naam te geven, "het is een jongen met epileptische aanvallen", blijft het kind met zijn symptomen mooi op afstand. Dan kunnen we het evangelie lezen als een verhaaltje over een zieke jongen, die door Jezus weer beter gemaakt werd.

In de Bijbel gaat het echter nooit zomaar, om één ziek individu. Het gaat om zoveel meer dan een medisch probleem. Deze ene zieke jongen verwijst naar onszelf. Het zegt iets over vandaag, over hier en nu, over ons. Als bezeten mensen kijken we verkrampst naar de wereld waarin wij leven. Worden heen en weer geslingerd tussen water en vuur. We zien dat volken op drift geslagen zijn, in hun wanhoop ieder risico voor lief nemen, opgejaagd en uitgebuit door mensenhandelaren en weten ons geen raad. Kunnen geen zinnig woord uit brengen, - kunnen niet anders dan verkrampst toekijken, en nu eens vallen we links in het water, dan rechts in het vuur...

Jezus is zojuist van de berg naar beneden gekomen, rechtstreeks van de verheerlijking, waar uit de Hemel die stem klonk: "Deze is mijn geliefde zoon". Over 'Opstanding uit de doden' werd gesproken, daar boven op de berg. Ja, daar boven kan dat, spreken over Opstanding...

Maar aangekomen in het laagland komt de verheerlijke Zoon direct een vader tegen. Sprakeloze leerlingen omringen een radeloze vader met een miserabel kind:

Als u iets kunt, wordt dan met ontferming bewogen en help ons. Heer, maak het waar dat U de geliefde Zoon bent. Maak hier beneden Opstanding waar! Want Opstanding gaat over het leven in de diepte – of het is geen Opstanding – zo lijkt het Evangelie vandaag te willen zeggen. Maar hier beneden is Opstanding ondertussen een ongekend moeilijk woord.

Op Jezus' antwoord dat "Alles is mogelijk, voor wie gelooft", roept de man uit: "Ik geloof!"

Om er onmiddellijk op te laten volgen: "Kom mijn ongeloof te hulp."

Het is alsof de man beseft dat Jezus niet vraagt naar een onbeweeglijk, rotsvast geloof. De vader hoeft het niet te hebben van zijn eigen hooggespannen geloof. Het hangt niet af van zijn persoonlijke overtuiging. Hij brengt daarmee veel ontspanning aan. Op onze beurt hoeven wij de kerk dus niet te redde door extra veel zekerheid, extra geloofskracht, veel daadkracht. Integendeel – we mogen de vragen van onze tijd toelaten –, de vragen van het laagland waar wij midden in leven – de vragen die óók onze vragen zijn. "Geloven is niet voor eens en altijd", schreef Bonhoeffer. "Geloof is als het dagelijks brood dat God ons geeft. Óf we ontvangen het elke dag opnieuw, óf het schimmelt weg."

In mijn eerlijk vragen, in mijn gelovige ongeloof ben ik volkomen ontvankelijk voor wat er van de Andere Kant aan komt waaien. En voor de Allerhoogste blijkt dit biddend, zoekend, smekend geloof meer dan genoeg.

Het ongeloof stelt zo de goede vragen aan het geloof (van de kerk) (en van mij). Mijn ongeloof voorkomt dat ik het mezelf te gemakkelijk maak in mijn geloof. Dat ik mij in mijn geloof vervreemd van de wereld, van het laagland waarin ik leef. Het ongeloof voorkomt dat Opstanding een veel te makkelijk antwoord wordt op de zo ongekend grote vragen vandaag. Ik geloof Heer, kom mijn ongeloof te hulp.

"Maar Jezus pakte hem bij de hand om hem overeind te helpen en hij stond op."

Op deze laatste zondag van de Opstandingskerk, op de laatste zondag van de zomer, gaat het onontkoombaar over opstanding.

"Jezus pakte hem bij de hand om hem overeind te helpen en hij stond op."

Een prachtige zin voor deze laatste zondagmorgendienst in de Opstandingskerk.

Want Opstanding is de kern.

De kern van de gemeente die hier samen kwam, 48 jaar.

De kern van het geloof dat ons verbond, en verbindt... en verbinden zal.

Opstanding gaat áltijd over de diepte van het leven.

De architectuur van deze kerk beeldt dat op haast confronterende wijze uit. De stenen van dit gebouw weten van diepgang, van ondergang. De gang van de liturgie gaat hier letterlijk dóór de diepte. Door de diepte van het zgn. Jordaandal. Door de diepte van het water. Door de diepte van de gedachtenishoek – al kwam die pas later, maar dít was de plaats, zo vertelde het gebouw, éénduidig. De gedachtenisstenen horen hier, en nergens anders.

Opstanding, zo vertelt dit huis... tot in z'n stenen toe... Opstanding gebeurt in de diepte van het leven.

Opstanding geschiedt aan hen die in die diepte verkeren – of het is geen Opstanding.

In het licht van Pasen komen mensen weer boven, hier, in dit gebouw.

Hier in dit Jordaandal hebben velen in de voorbije 48 jaar de oversteek gewaagd. Kinderen en volwassenen daalden af de diepten in. Misschien niet eens omdat ze zo veel geloofden... maar omdat ze wisten dat het niet van hún persoonlijk geloof afhing. Zo werd gedoopt in dit gebouw, omdat zo werd geleefd, in, rond dit gebouw. In de afgelopen 50 jaar is hier telkens weer getracht te kijken naar mensen in het laagland, die bijna kopje onder gingen. Naar mensen die op allerlei wijze door de mazen van de sociale wetten heen vielen. Op de kansel, in gespreksgroepen, in concrete actie, of soms gewoon in samen stil zijn – sprakeloos, maar sámen. Want wie valt, in de diepte, hoort bij de hand gegrepen te worden en overeind geholpen.

Opstanding zal de kern zijn van de gemeente die nu uit dit gebouw verder trekt.

De kern van een gemeente die langzaam maar zeker leert leven in een andere eeuw. Met andere vragen. Met ongekend grote vragen: De vreselijke oorlogen, en bijgevolg de ongekende vluchtelingenstroom waarmee onze nieuwe eeuw begonnen is... Het laagland van de nieuwe tijd lijkt soms haast dieper dan het laagland van gisteren. Alsof we zonder het zelf te beseffen gisteren nog halverwege de berg waren. En op de berg - zo leert het Evangelie - is het woord Opstanding veel makkelijker uit te spreken, dan in de diepte, echt in de diepte.

Opstanding is nooit een makkelijk woord geweest. Ook niet in de Opstandingskerk als typische kerk van de soms zo hoopvolle 2e helft van de vorige eeuw. Opstanding is geen bezit. Was natuurlijk nooit een bezit. Maar wel een wonder dat steeds weer gebeurde, gebeurt, en gebeuren zal.

Maar juist daarom is Opstanding in deze nieuwe eeuw een nog ongekend moeilijker woord geworden. Een woord, een vraag, een smeekbede háást té groot, gemeten aan de vragen waar de wereld van vandaag voor staat. Een woord haast te groot voor mensen van vandaag, voor ons, voor mij... tenzij we leren in onszelf die man toe te laten die spreekt in het Evangelie van vandaag: Ik geloof Heer, kom mijn ongelooft te hulp.

Dit zó durven zeggen... zó vandaag dit huis in diep vertrouwen te verlaten... de gang naar de nieuwe tijd... in deze eerlijkheid, in deze pure ontvankelijkheid... in deze overgave...

Zouden we dat samen durven?

Laat het zo zijn.

Ik geloof Heer, kom mijn ongelooft te hulp.

Amen